

ISSN : 2456 - 253X

ਮਨੁੱਖੀ ਕਦਰਾਂ ਦਾ ਰਚਨਾਤਮਕ ਸਫ਼ਰ

ਆਬਰ

ਜੁਲਾਈ-ਸਤੰਬਰ 2025

Aabru
16

ਮਨੁੱਖੀ ਕਦਰਾਂ ਦਾ ਰਚਨਾਤਮਕ ਸਫਰ

ਆਬਰੂ

(A Creative Journey of Human Values)

ਸਾਲ : 24

ਅੰਕ : 7 - 9

ਜੁਲਾਈ-ਸਤੰਬਰ 2025

ਬਾਨੀ : ਸ. ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ

ਸੰਪਾਦਕ

ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੈਨਾ

ਮੋਬਾ : 9797657211

ਸੰਪਾਦਕ ਮੰਡਲ

ਡਾ. ਮੋਨੋਜੀਤ

ਮੋਬਾ : 9419139906

ਦੇਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਸ਼ਵਨਾਗਰਿਕ

ਮੋਬਾ : 9596652796

ਜੰਗ ਐਸ. ਵਰਮਨ

ਮੋਬਾ : 9419210834

ਸਹਾਇਕ ਸੰਪਾਦਕ

ਡਾ. ਰਾਜਵੀਰ ਸਿੰਘ

ਮੋਬਾ : 8492005225

ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਕੌਰ

ਮੋਬਾ : 9858219721

ਕਨੇਡਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ

ਡਾ. ਅਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ

ਮੋਬਾ : +1 416-450-0554

ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ

ਮੋਬਾ : 8283948811

ਡਾ. ਰਵੇਲ ਸਿੰਘ

ਮੋਬਾ : 9212021195

ਡਾ. ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ

ਮੋਬਾ : 9419117484

ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਮੋਬਾ : 9682386430

ਡਾ. ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ

ਮੋਬਾ : 8803083825

ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰ

ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਸਮੀਤ ਸਿੰਘ

ਮੋਬਾ : 7006308725

ਈਮੇਲ : baljeetraina58@gmail.com

ਵੈਬਸਾਈਟ : www.aabruparkashan.com

ਮੁੱਲ : ਇਕ ਕਾਪੀ 150 ਰੁਪਏ

ਦੇਸ਼ ਸਲਾਨਾ : 600 ਰੁਪਏ

ਜੀਵਨਸਾਥ : 10,000 ਰੁਪਏ

ਵਿਦੇਸ਼ ਸਲਾਨਾ : 50 ਡਾਲਰ, 25 ਪੈਂਡ

ਸੰਪਾਦਕ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਦਾ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਦ-ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਹਲ ਜੰਮੂ ਵਿਖੇ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਛਾਪਕ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ, ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਸੰਪਾਦਕ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੈਨਾ ਨੇ ਕਲਾਸਿਕ ਪ੍ਰਿੰਟਰਜ਼, ਬੜੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾ ਤੋਂ ਛਪਵਾ ਕੇ 'ਦਫਤਰ ਆਬਰੂ' ਮਕਾਨ ਨੰਬਰ-5, ਕੁੰਜਵਾਨੀ, ਸ਼ਹੀਦ ਫਿਲਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ, ਜੰਮੂ 180010 ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ।

Printer, Publisher, Owner and Editor Baljeet Singh Raina Printed it at M/S Classic Printers, Bari Brahmana and Published at Aabru office, H.No. 5, Kunjwani, Behind Shaheed Filling Station Jammu-180010.

ਤਰਤੀਬ

- ਸੰਪਾਦਕੀ : ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਵਾਲੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਰਾਸਤ ਦੀ ਸੰਭਾਲ/ਅਦਾਰਾ ਆਬਰੂ/3
- ਖੋਜ ਪੱਤਰ : ਕਪਾਹ ਤੇ ਨਰਮੇ ਦੀਆਂ ਸਾਂਝਾਂ, ਇਕੱਲਾਪਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਸ/ਗੁਰਬਿੰਦਰ ਕੌਰ/4
- : ਡਾ. ਨਵਦੀਪ ਦੀ ਕਾਵਿ ਪੁਸਤਕ 'ਪਥਰਾਟ 'ਚੋਂ ਗੂੰਜਦੇ ਸੂਹੇ ਬੋਲ' : ਭਾਸ਼ਾ ਸ਼ੈਲੀਗਤ ਅਧਿਐਨ/ਰਮਨਦੀਪ ਕੌਰ/8
- : ਵਾਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲਵਾ/ਡਾ. ਗੁਰਦੀਪ ਕੌਰ/10
- : ਮਲਵਈ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀਆਂ ਬਦਲਦੀਆਂ ਪਰਿਵਰਤੀਆਂ: ਮਸ਼ੀਨੀਕਰਨ, ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ ਤੇ ਪੱਛਮੀਕਰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ/ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ, ਗਾਈਡ : ਡਾ. ਲਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ/12
- : ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਰਚਿਤ ਵਾਰਾਂ (ਆਸਾ, ਮਾਝ ਅਤੇ ਮਲਾਰ ਦੀ ਵਾਰ)/ਰਵਨੀਤ ਕੌਰ/15
- : ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਵਲ ਜੀ. ਟੀ. ਰੋਡ : ਸਮਾਜਕ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਅਧਿਐਨ/ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ/19
- : ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਸੰਕਟ ਦਾ ਵਿਸਫੋਟਕ ਬਿੰਦੂ ਡਾ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀਪ ਰਚਿਤ ਨਾਟਕ "ਛੱਲਾ"/ਨਰਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਨਿਗਰਾਨ : ਡਾ. ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ/22
- : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਨੂੰ ਦੇਣ (ਇਮਾਰਤਸਾਜੀ ਅਤੇ ਨਗਰ ਵਿਉਂਤ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ)/ਨਵਕਰਨ ਸਿੰਘ/28
- : ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ : ਖਾਲੀ ਖੇਤ/ਤੇਗਧਾਰ ਕੌਰ/31
- : ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਰਚਨਾ ਤੇ ਸੰਭਾਲ/ਡਾ. ਇੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ/34
- : ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡ : ਆਂਤਰਿਕ ਅਤੇ ਬਾਹਰੀ ਸੰਚਾਰ/ਡਾ. ਮਨਿੰਦਰ ਕੌਰ/37
- : ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ : ਵਿਭਿੰਨ ਪਰਿਪੇਖ/ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ/39
- : ਵਾਰਿਸ ਰਚਿਤ ਹੀਰ ਕਾਵਿ ਵਿੱਚ ਝਗੜੇ ਦੀ ਜੁਗਤ/ਰਮਨਦੀਪ ਕੌਰ/45
- : ਹੀਰ ਦਮੋਦਰ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਪੀਰਾਂ ਦਾ ਸੰਕਲਪ/ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਨਿਗਰਾਨ : ਡਾ. ਲਖਵੀਰ ਲੈਂਜ਼ੀਆ/49
- : ਸਾਹਿਤ, ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਚੇਤਨਾ/ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਗਾਈਡ : ਡਾ. ਅਮਨਦੀਪ ਕੌਰ/51
- : ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਾਂਸ ਦੀ ਕਹਾਣੀ 'ਰਾਹੂ-ਕੇਤੂ' ਦਾ ਸੁਹਜ-ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਅਧਿਐਨ/ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ/54
- : ਉਜਾੜਾ, ਵਿਸਥਾਪਨ ਅਤੇ ਦਮਨ ਦੀ ਨਾਰੀ ਤੱਕਣੀ ਤੋਂ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਪ੍ਰਵਚਨਕਾਰੀ-ਟੈਬੂ/ਡਾ. ਜੇ ਥੀ ਸੇਖੋਂ/57

- : ਬਲਦੇਵ ਮਾਧੋਪੁਰੀ ਦੀ ਸਵੈਜੀਵਨੀ 'ਛਾਂਗਿਆ ਰੁੱਖ' ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਦਲਿਤ ਚੇਤਨਾ/ਸੁਸ਼ਮਾ ਦੇਵੀ/61
- : 'ਰੇਤ ਵਿੱਚ ਨਹਾਉਂਦੀਆਂ ਚਿੜੀਆਂ' ਦੇ ਸਰੋਕਾਰ/ਵੀਰਪਾਲ ਕੌਰ/63
- : ਸਮਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਸਰੋਕਾਰ/ਡਾ. ਗੁਰਪਿਆਰ ਸਿੰਘ/65
- : ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਨਾਇਕਤਵ ਦੀ ਸੰਕਲਪਨਾ : ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਵਲ-ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਦਰਭ 'ਚ/ਇਮਰਤਪਾਲ ਸਿੰਘ/68
- : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ : ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਪਰਿਪੇਖ/ਰਮਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਗਾਈਡ : ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ/72
- : ਸਵਰਾਜਬੀਰ ਦੇ ਨਾਟਕਾਂ ਦਾ ਚਿਹਨ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਧਿਐਨ/ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ/74
- : ਸਵਰਾਜਬੀਰ ਦੇ ਨਾਟਕਾਂ ਦਾ ਰੂਪ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਧਿਐਨ/ਕਰਮਜੀਤ ਕੌਰ, ਨਿਗਰਾਨ : ਡਾ. ਕਿਰਨਦੀਪ ਸਿੰਘ/76
- : ਡਾ. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾਵਾਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਅਧਿਐਨ : ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ ਦੇ ਸੰਦਰਭ 'ਚ/ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ/79
- : ਘੜੇ ਵਿਚ ਦੱਬੀ ਇੱਜ਼ਤ : ਮਾਨਵੀ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ/ਡਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ/83
- : ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਬਿੰਦੂ ਤੇ ਦਾਇਰੇ' : ਦਵੰਦਵਾਦੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸੰਸਾਰ/ਪਵਨਬੀਰ ਸਿੰਘ/86
- : ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸੰਕਲਪ/ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਿਵਾਨੀ ਠਾਕੁਰ, ਗਾਇਡ : ਡਾ. ਸੋਨਾ/89
- : ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਿੱਤਾਮੁਖੀ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ/ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਗਾਈਡ : ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਕਿਰਨਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਡਾ.)/90
- : ਨਾਰੀ ਹੋਂਦ ਦੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ (ਜਤਿੰਦਰ ਬਰਾੜ ਦੇ ਨਾਟਕ 'ਫਾਸਲੇ' ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ)/ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ, ਨਿਗਰਾਨ : ਡਾ. ਜੋਤੀ ਸ਼ਰਮਾ/92
- : ਸੋਮਪਾਲ ਹੀਰਾ ਰਚਿਤ ਇਕ ਪਾਤਰੀ ਨਾਟਕ 'ਸਾਡੀ ਕਿਹੜੀ ਧਰਤ ਵੇ ਲੋਕਾ' ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵੰਡ ਦਾ ਦੁਖਾਂਤ/ਮਨੀ ਸ਼ਰਮਾ/95
- : ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ ਰਚਿਤ 'ਵਿਹੜੇ ਦੀ ਮਿੱਟੀ' ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰੋਕਾਰ/ਪ੍ਰਨਾਮ ਸਿੰਘ/97
- : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ : ਸੇਵਾ ਦਾ ਸੰਕਲਪ/ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ/100
- : ਲੋਕਧਾਰਾਈ ਬਿਰਤਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਰੀ ਮਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ/ਡਾ. ਮਨਦੀਪ ਕੌਰ/102
- : ਨਾਚਫਰੋਸ਼ ਨਾਵਲ ਵਿੱਚ ਪਾਤਰਾਂ ਦੇ ਯਥਾਰਥ ਦਾ ਬਹੁ-ਪਰਤੀ ਅਧਿਐਨ/ਸੀਨੂੰ ਦੇਵੀ, ਨਿਗਰਾਨ : ਡਾ. ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ/105
- : ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਬਲੀ ਦੇ ਨਾਵਲ ਆਪਣੀ ਛਾਵੇਂ ਵਿਚ ਸਮਾਜਿਕ ਚਿਤਰਣ/ਡਾ. ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ/111
- : ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਿਛੋਕੜ/ਡਾ. ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ/114